

Ζωή και Τέχνη

Ο ΚΟΥΡΕΑΣ ΤΗΣ ΣΕΒΙΛΛΗΣ

= ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ
ΘΕΑΤΡΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ἡ σημασία τοῦ «Κουρέα τῆς Σεβίλλης» εἶναι περισσότερο ἱστορικὴ παρὰ καθαρῶς λογοτεχνικὴ. Γιὰ νὰ τὸ ἀντιληφθοῦμε, πρέπει νὰ γνωρίζουμε ἐποκριθῶς τὴ Γαλλία τοῦ 1775, τὴν κυριαρχημένη ἀπὸ τὶς ἐνέες ἰδέες τῶν πολιτικολόγων-φιλοσόφων (δανεισμένες ἀτόφιες ἀπὸ τὴν ἐπράξια τοῦ βρεταννικοῦ πολιτικο-κοινωνικοῦ συστήματος) ποὺ τὶς εἶχε ἐνστερνισθῇ μιὰ τὰ μάλα ἐπιπόλοιοι ἀστικὴ τάξις. Ἀπὸ τὰ παλιὰ πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ προνόμια τῆς φεουδαρχικῆς τάξεως δὲν ἀπόμειναν παρὰ ἀνώδυνα σύμβολα, ποὺ ἡ καλοπροαίρετὴ Μοναρχία εἶχε τὴν πρόθεσι νὰ καταργήσῃ. Συνέβη ὅμως τὸ ὀξύμωρο νὰ προσκρούσῃ στὴ λυσσαλέαν ἀντίδρασι τῶν... ἀστών, οἱ ὁποῖοι στὴν ἀπόπειρα τοῦ Στέμματος νὰ ἐπιβάλλῃ ἠθικώτερο ρυθμὸ στὴν πολιτικὴν κοινωνικὴν ζωὴ τῆς Γαλλίας, τὴν ἐρμήνευσαν ὡς... καταπάτησιν τῶν ἐλευθεριῶν! Δηλαδὴ ἔπαιζαν μὲ τὶς λέξεις, ἐπειδὴ τὸ ἀναχρονιστικὸν προνόμια τῶν φεουδαρχικῶν ὁμάδων, ἦσαν γνωστὰ μὲ τὸν συμβατικὸν ὅρον «ἐλευθερίαι». Ἐπομένως, ἡ προσπάθεια τῆς Μοναρχίας νὰ καταργήσῃ τὰς καταπιεστικὰς «ἐλευθερίας» τῶν ὀργανωμένων ἐκμεταλλευτῶν, ἐκρίθη ὡς ἐπιβουλὴ κατὰ τῆς... Ἐλευθερίας!

Ἦταν ἡ ἐποχὴ ποὺ ὁ Φραντσέζος παύσαινόνταν γιὰ κάτι ὁμορφὸν λόγια — ἐλευθερία, ἀδελφότης, ἰσότης — ποὺ ἡ μετέπειτα πεῖρα ἀπέδειξε πῶς ἦσαν κενὰ ἀπὸ οὐσιαστικὸ περιεχόμενο. Ὁλος αὐτὸς ὁ ἀφελὴς πολιτικοκοινωνικὸς ρωμαντισμὸς βρίσκει ξέπετο ἀπήχησι στὸ ἔργο τοῦ Μπωμαρσαί. Ὁ ὑπὴρέτης ποὺ εἶνε ἴσος μὲ τὸν ἀφέντη του. Ἡ διακωμώδησις τοῦ κλήρου στὸ πρόσωπο τοῦ Ντὸν Μπαζίλιο. Ἡ ἐρωτικὴ ὑφή τοῦ γάμου, ἐν ἀντιθέσει μὲ τὴν ἕχρη τότε οὐστήρως οἰκογενειακὴ εὐσία τοῦ θεσμοῦ. Ὁ Φίγκερο, ποὺ ἀντιπροσωπεύει τὸ διάχυτο «σφενδονίζον» (*fructeur*) πνεῦμα τῆς ἐποχῆς καὶ ποὺ ἐκφράζει τὶς λογοτεχνικὰς πικρίας τοῦ ἴδιου τοῦ Μπωμαρσαί. Ἐνας διάλογος πνευματώδης (πνεῦμα τύπου ἐξυπνάδας) ὅχι ὅμως καὶ πολὺ πνευματικὸς. Διαγραφὴ μερικῶν τύπων — ὅπως τοῦ γέρου ζηλιάρη — μὲ πραγματικῶς ἐξυπνότατη παρατηρητικότητα. Μιὰ ὑπόθεσις ἄρκετὰ ἀφελὴς καὶ φαρσοειδής, ἀλλὰ δοσμένη μὲ μπρίο ἀξιοσημείωτο. Καὶ πέραν τούτου, οὐ.

Μὲ ἄλλα λόγια, τὸ ἔργο τοῦ Μπωμαρσαί πῆρε τὸ χρίσμα τῆς κλασσικότητος χάρις στὰ ἱστορικὰ δεδομένα ποὺ ἀντιπροσωπεύει λογοτεχνικῶς καὶ τὴν καθιέρωσι τῆς δημοτικότητος, χάρις στὴ μελοδραματοποίησι τοῦ Ροσίνι. Δὲν ὑπάρχει ὅμως ἀπολύτως ἡ προέκτασις ἀπὸ τὸ ἐπίκαιρον στὸ αἰώνιον. Κι' οὔτε μπορεῖ νὰ πολυενδιαφέρῃ τὸ σημερινὸ μέσο θεατὴ καὶ ἰδίως τὸν Πειραιώτη. Ὅταν μάλιστα ἡ παράστασις ἔχει ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μετριότητος, σὺν αὐτῇ ποὺ εἶδαμε προχθὲς, στὸ Δημοτικὸ Θέατρο Πειραιῶς. Δὲν γνωρίζω ποιὸς φταίει γιὰ τὴν ἀποτυχία, δεδομένου ὅτι τὸ ἐπιτελεῖο τῶν ἡθοποιῶν ἦταν ἀριστογενικῶς, ἀλλὰ κατώτερο τοῦ ἑαυτοῦ των συγκεκριμένως. Ὁ Χόρν ἐξοίρετος τεχνικῶς, ἀλλὰ πολὺ ἐξιδανικευμένος Φίγκερο. Ὁ Νέζερ, μὲ τὴ μεγάλη σκηνικὴ πεῖρα, ἀλλὰ κάπως ὑπερβολικὸς στὶς μούντες. Ἡ Ἑλλὴ Λαμπέτη, πάντοτε χαριτωμένη καὶ συναρπαστικὴ ἡθοποιικῶς, ἀλλὰ ποὺ ἔδινε τὴν ἐντύπωσιν ὅς νὰ εἶχε χαμένα τὰ νερά της. Μόνον ὁ Μπινιάρης ἐδημιούργησε δύο Ντὸν Μπαζίλιο δρτιο ἀπὸ κάθε πλευρά. Τὸν συγχαίρω ὁλοψύχως.

Μολονότι τὸ πρόγραμμα ἀνέγραψε τὸν κ. Κώστα Μιχαηλίδη γιὰ σκηνοθέτη, τὰ χειροκροτήματα τοῦ κοινοῦ τὰ ἔδρευεν ὁ κ. Ροντήρης. Δὲν γνωρίζω ὑπὸ ποίαν ἰδιότητα! (Ἡ τοῦ μεταφραστοῦ εἰθιστὰ ν' ἀποκλείῃ παρόμοιες τιμές) Ἐκτὸς ἀνὰ πρόκειται νὰ καθιερωθῇ τὸ ἔθιμον τῆς ἐπὶ σκηνῆς ἐξόδου τοῦ θεατρῶνου. Ὅποτε, δίκαιον εἶναι νὰ πλαισιοῦται ὁ διευθυντής, ἀπὸ τὸ ἄλλο διοικητικὸ προσωπικὸ τῆς Ἑθνικῆς μας Σκηνῆς, μηδὲ τῶν δρακτυλογράφων καὶ τῶν καθαριστριῶν ἐξισιρουμένων.

Μ. ΚΑΡΑΓΑΤΣΗΣ